

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність І 10 Соціальна робота та консультування

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна робота в територіальній громаді
Викладач	Сабат Надія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380969424163
E-mail викладача	nadiya.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні основи та практичні аспекти соціальної роботи в територіальній громаді. Вона спрямована на формування у студентів знань про сучасні моделі соціальної підтримки, організацію соціальних послуг і механізми міжсекторної взаємодії на місцевому рівні.

У курсі розглядаються нормативно-правові засади соціальної роботи в громадах, особливості роботи з різними категоріями населення, роль органів місцевого самоврядування, громадських і волонтерських організацій у вирішенні соціальних проблем. Також вивчаються технології залучення громади до прийняття рішень, мобілізації ресурсів і розвитку локальних ініціатив.

Курс допомагає студентам опанувати методи соціальної діагностики, планування та реалізації соціальних проєктів, що сприяють зміцненню громади, підвищенню рівня добробуту її жителів і вирішенню соціально значущих проблем.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу – формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків, основних теоретичних та практичних методів, необхідних для професійної роботи з громадою, активізації територіальних громад різного типу; розуміння ролі участі громади у процесі формування соціального капіталу та в контексті концепції сталого розвитку; визначення механізмів наснаження та підтримки ініціатив громади та розвитку співпраці мешканців з органами місцевого самоврядування, представниками влади та бізнесу у

рамках втілення соціальних ініціатив.

Завдання курсу:

- формування теоретичних знань та практичних навиків з упровадження соціальних технологій розвитку територіальних громад різного типу;
- сприяння розумінню здобувачами вищої освіти ролі участі громади у процесі формування соціального капіталу;
- сприяння засвоєнню методики визначення та пріоритизації потреб різних соціальних груп громади;
- формування знання етапів розвитку та активізації громад;
- сприяння у засвоєнні методики визначення та пріоритизації потреб різних соціальних груп громади;
- розвиток умінь мотивувати членів громади до змін з метою покращення якості життя членів громади.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.

СК-14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю фахівців соціальної роботи і волонтерів, іншого персоналу.

Програмні результати навчання:

РН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих

групах.

РН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН 18. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів осіб та сімей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / 4
семінарські заняття	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	I 10 Соціальна робота та консультування	четвертий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Сучасні теоретичні підходи до розуміння громади. Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.	2/1	2	6/8
Тема 2. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді.	2/1	2	6/9
Тема 3. Розробка і впровадження соціальних проєктів на локальному рівні.	2	2/2	6/9
Тема 4. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади.		2	6/9
Тема 5. Сучасні моделі соціальної роботи в територіальній громаді.	2	2	8/9
Тема 6. Методи соціальної роботи в територіальній громаді.		2/2	8/9
Тема 7. Соціальна підтримка різних категорій населення в закладах соціального спрямування в територіальній громаді.	2/1	2	6/9
Тема 8. Моніторинг та оцінка якості надання		2	6/9

соціальних послуг у громаді.			
Тема 9. Соціальна робота у громаді в європейських країнах. Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах Америки та Канади.	2/1	2/2	8/9
	ЗАГ.:	12/4	18/6
			60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Згідно Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p>Вид контролю – залік.</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 45 балів за поточне оцінювання; 45 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмових завдань, поданих до планів семінарських занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття.</p> <p>Здобувачі вищої освіти виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).</p>
Семінарські заняття	<p>Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх семінарських занять упродовж двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті.</p> <p>Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.</p>

Підсумковий контроль	Залік.
----------------------	--------

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Під час виконання письмових завдань слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання,

здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Зараховуються результати неформальної освіти згідно з кількістю годин та тем, які повинні відображати матеріал семінарських занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти, зараховуються як одне семінарське заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);

українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);

онлайн-платформа [Coursera](#).

8. Рекомендована література

Базова

1. Батанов О. В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні : монографія. Київ, 2001. 260 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 176 с.
3. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями : метод. матеріали для тренера / О. В. Безпалько та інші; під заг. ред. І. Д. Звереві. Київ : Наук. світ, 2004. 69 с.
4. Грищенко І. М., Горбата Л. П. Територіальні громади: механізми забезпечення стійкості : монографія. Київ : НУБіП України, 2024. 344 с.
5. Семигіна Т. В. Робота в громаді: практика й політика. Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 180 с.
6. Слосанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи : монографія / за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.

Додаткова

7. Біль М. М., Гринчишин І. М. Людський потенціал територіальної громади в контексті забезпеченні її спроможності. *Теорія і практика управління в умовах суспільних викликів і трансформацій: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (06 червня 2019 р.)*. Львів : Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2019. С. 124.
8. Заверико Н. В., Шашкіна В. М. Соціально-психологічний супровід внутрішньо переміщених осіб у громаді. *Педагогічні науки: теорія та*

- практика*. 2023. № 4. С. 118-123. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-4-17>
9. Кравченко О. Кучер Г. Соціальний захист учасників АТО/ООС та їхніх сімей на рівні громади. *Social Work and Education*. 2022. № 9 (2). С. 197–209. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.2.2>
 10. Кучер Г. М. Інновації соціальної роботи в громаді із сім'ями, що опинилися у складних життєвих обставинах. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 82, том 2. С. 207–212.
 11. Лях Т. Л., Спіріна Т. П., Лехолетова М. М. Методи оцінки територіальною громадою власних потреб. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2022. Вип. 1 (50). С. 178–181.
 12. Лях Т., Спіріна Т., Клішевич Н. Соціальна профілактика сімейного неблагополуччя в територіальній громаді. *Social Work and Education*. 2022. № 9 (2). С. 245–255. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.2.5>
 13. Лях Т., Спіріна Т., Ковтун Є. Розвиток соціальної згуртованості територіальної громади. *Ввічливість. Humanitas*. 2023. Вип. 3. С. 41–48. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.3.7>
 14. Михайленко О., Шевченко Р. Фахова підготовка менеджерів соціокультурної сфери до застосування креативних технологій співпраці з громадою в професійній діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. № 6 (140). С. 40–51. <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/Михайленко.pdf>
 15. Николаева В., Пономарьова В. Соціальна адаптація ВПО у територіальній громаді за новим місцем проживання в умовах воєнного стану. *Ввічливість. Humanitas*. 2023. № 1. С. 79–85. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.11>
 16. Ольчак М. Вдосконалення соціальних послуг в об'єднаних територіальних громадах : посіб. Київ : Громова Є. Б., 2019. 57 с.
 17. Палатна Д. Розвиток соціальної сфери у сучасних територіальних громадах. *Social Work and Education*. 2022. № 9 (1). С. 75–88. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.1.6>
 18. Петрочко Ж., Лях Т. Потенціал волонтерства для розвитку деокупованих громад. *Ввічливість. Humanitas*. 2024. Вип. 3. С. 202–207. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.28>
 19. Пеша І., Тілікіна Н., Андріученко Т. Алгоритм впровадження менторської підтримки ветеранів війни у територіальній громаді. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2024. Вип. 1 (12). С. 108–124. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(12\).2024.305274](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(12).2024.305274)
 20. Попов О. Соціальна робота в громаді як інструмент соціальної ревіталізації занедбаних територій у Польщі. *Ввічливість. Humanitas*. 2024. Вип. 3. С. 125–130. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.18>
 21. Романова І., Макара Л., Шеплякова І. Інструменти соціальної ревіталізації в територіальних громадах. *Ввічливість. Humanitas*. 2024.

- № 5. С. 76–81. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.5.11>
- 22.Слозанська Г. Забезпечення доступу до соціальних послуг в умовах об'єднаних територіальних громад. *Social Work and Education*. 2016. Вип. 2 (2).
- 23.Слозанська Г. І. Діяльність фахівця із соціальної роботи з надання соціальних послуг населенню у територіальній громаді. Збірник наукових праць [Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»]. 2016. № 12. С. 113–119.
- 24.Слозанська Г. І. Категорії клієнтів фахівця із соціальної роботи в об'єднаній територіальній громаді. *Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2017. № 2 (145). С. 68–74.
- 25.Слозанська Г., Поліщук В. Соціальна робота в громаді за кордоном: історія та сучасні тенденції розвитку. *Social work and education*. 2019. Вип. 6. № 4. С. 390–407.
- 26.Соціальна робота : [навчальний енциклопедичний словник-довідник] / за науковою ред. д. с. н., проф. В. М. Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 618 с.
- 27.Участь місцевих громад у муніципальному плануванні : навч.-метод. посіб. / Бутченко Т. І. (ред.), Лепський М. А. (ред.). Запоріжжя : Наукове товариство імені Я. Новицького, 2017. 84 с.
- 28.Федоров М. Волонтерська діяльність коледжу як напрям соціальної роботи в громаді. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2024. Вип. 1 (12). С. 298–306. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(12\).2024.305407](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(12).2024.305407)

Викладач _____ Надія САБАТ, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи